

På trening: Det er ingenting å si på iveren når jentepartiet trener i et UNICEF-telt.

► – **TEACHER, TEACHER** – please, is this correct?

– Excuse me, Madam Sensei, can you show it again?

Det er tidlig morgen i Kabul. En morgenbleik sol skinner så vidt på de mange ruinene i Afghanistans hovedstad. I en kjeller i en av de utbombede bygningene er det full aktivitet. Her trener en av landets få judoklubber.

Utøverne hilser høflig idet treneren presenterer to kvinnelige instruktører fra Norges Judoforbund som skal undervise dem i to uker. Kvinnelige instruktører? Barna betrakter instruktørene med undring og forbløffelse. I et land der svært få kvinner beveger seg rundt uten burka, oppleves det som absurd å skulle bli trent av damer.

– Are we going to be trained by «shes»? spør et av barna skrekkslagent.

JUDO ER HELDIGVIS en sport som krever full respekt for treneren. Vi setter i gang, og etter en stund viker tvilen plass for deres entusiasme for sporten.

Muruari og Sainab er gode treningsvenninner. For et år siden kom de begge som åtteåringer til barnehjemmet fra en flyktningleir i Pakistan. Med sitt skøyseraktige vesen er Muruari humørsprederen i jentegjengen, og helst ville hun nok lekt seg gjennom hele treningstida. Når tålmodigheten må vike for lysten til rampestreker med påfølgende latterutbrudd, er det Sainab som mildt irettesettende fanger henne inn i et judogrep.

SIDEN I HØST har prosjektet «Judo for fred» fungert i

regi av Norges Judoforbund og den Afghanske Olympiske Komité. Målet er å gi idretten tilbake til afghanerne, som etter to årtier med krig sliter med å vende tilbake til et normalt liv. For noen av dem blir den japanske kampsporten judo en viktig del av prosessen.

Krigen har hatt en utslettende effekt på all sportslig aktivitet, og behovet for utstyr og instruktører er stort. Norske instruktører veksler på å reise ned for noen uker av gangen for å bidra til å bygge opp judosporten i Afghanistan. Intensjonen er at treningen etter hvert skal gå av seg selv, med afghanske kvinnelige og mannlige instruktører.

LILLE DUA (7) SPISER IKKE KJØTT. Hun sluttet med det den dagen hun var vitne til at faren ble drept med kniv. Moren tok seinere livet sitt og etterlot Dua hos tanta som ikke hadde råd til å forsørge henne. Nå bor hun på barnehjem i Kabul. Sammen med sine sju søstre fra barnehjemmet trener hun judo tre ganger i uka i et UNICEF-telt.

Jenter og gutter er nødt til å trene atskilt, men hjemme i barnehjemmets stue går ofte kampene for fullt mellom begge kjønn i søskenflokk.

Mariam på tolv utmerker seg som et godt instruktøremne. Stadig hjelper hun sine søstre, forklarer og viser igjen. Hun er ivrig og perfektjonistisk i sin egen utøvelse av teknikkene. Lederen på barnehjemmet forklarer at Mariam kom til barnehjemmet da hun var åtte år. Hun jobbet da som hushjelp i forskjellige familier. Det flittige og pliktoppfyllende er blitt en del av hennes personlighet.

FURUSAN (14) HAR BARE ET BEIN. Hun ble skadet som baby da russerne bombet huset hun bodde i. Hele familien hennes døde i angrepet, og en tante tok seg en stund av henne, men plasserte henne etter ei tid på et mentalsykehus. Tre år sammen med mentalt lidende mennesker før hun ankom barnehjemmet har satt spor. Hun er 14 år og sterkt understimulert. Judotreningen skal hjelpe henne med å ta igjen noe av det tapte. Håpet er at den fysiske aktiviteten skal gi henne tro på seg selv og nok selvtillit til å møte samfunnet den dagen hun skal forlate barnehjemmets trygge verden.

EN VIKTIG DEL av prosjektet er å gjøre judo til en kvinnesport i Afghanistan.

Da de to første kvinnelige instruktørene Cecilie Lille og Ane Presterud ankom landet i januar i år, hadde ingen afghansk kvinne tidligere trent judo. Da vi en måned seinere stolt graderte de fem første jentene til gult belte, var vi med på å skape afghansk historie.

Under Taliban gikk vi ikke ut av huset, og selv i dag regnes det ikke som anstendig for en kvinne å løpe, forteller Wahida (21), som fikk gult belte.

Nå trenes hun opp til å bli judoinstruktør og forteller at målet er svart belte. Det er en utfordring å trene voksne jenter som aldri tidligere har løpt eller stupt kråke. Enkle øvelser må forklares og vises om igjen og om igjen.

I et land der overgrep mot kvinner ofte forekommer, vil de kanskje få mer bruk for teknikkene enn vi liker å tenke på. ●